

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă,
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparate

Revista apare regulat la 1. și 15. a fiecărei luni afară de lunile de vacanțe Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru	Instituții și Autorități	400 Lei pe 1 an
•	Advocați	300 Lei pe 1 an
•	Magistrați	200 Lei pe 1 an
	Un număr simplu	15 Lei
	Un număr dublu	25 Lei
	Un număr vechiu	20 Lei

Redacția: Strada Băii No. 13. Administrația: Strada Regina Maria No. 34 (Radio Reclam România S. A.) unde se primesc abonamente și ori ce cereri de adție. Telefon 630.

SUMARUL:

1. Decret lege Nr. 1638/1920, desființează oare reperul? (Constatarea nelimbrării) . . . de *Dr. E. Sfelcu*
Judecător Mercurea Sibinului
2. Membrii parchetelor din Ardeal sunt oare ofițeri de poliție jud. conf. legii unificate de organ jud.? de *M. Vlasic*
Procuror trib. Dej
3. Daune conf. art. 1293 c. c. A. și un regulator de compeliță în materie penală. Două jurisprudențe ale Jud. de ocol. Gheorgheni și C. de Apel Tg.-Mureș
4. Jurisprudența Stabilită de Inalta Curte de Casație. Complexul pentru Ardeal și Bucovina
5. Comentariul „Codului Civil Austriac” . . . de *Dr. Șt. Laday*

No. 1638 din 1920 subliniind, că în cazul când este vre-o lipsă de timbru, aceasta se va constata prin dresare de proces verbal, (reper), iar partea în sarcina căreia se constată lipsa, urmează a fi supusă și la amenzile legale, întru cât dispozițiunile acestea ale legii din Transilvania nu au fost abrogate.

Ministerul Justiției, Directoratul General Cluj este de aceeaș părere, când în circulara No. 7249—1924 Just. I. atrage atențiunea tuturor instanțelor judecătorești și sedriilor orfanale asupra faptului, că timbrarea actelor nu corespunde modificărilor aduse legii timbrului în vigoare în Ardeal de D.-L. No. 1638 din 1920 și că actele nelimbrate ori cu timbru insuficient urmează a fi repertate.

Decret-Lege No. 1638 din 1920 desființează oare reperul?

(Constatarea nelimbrării)

Decretul Lege Nr. 1638 din 20 Aprilie 1920 publicat în Mon. Of. No. 64 din 23 Iunie 1920, modifică în mai multe privințe legea timbrului în vigoare în Ardeal. (art. XLIII. din 1914) Modificările acestea însă, din cauza că nu s'au dat instrucțiuni privitoare la aplicarea menționatului Decret Lege, și că modificările din chestiune nu au fost puse în mod stăruitor în vederea organelor de aplicare, până mai eri-alaltăeri au ramas necunoscute. Instanțele judecătorești din Ardeal au aplicat mai departe și în mare parte aplică și astăzi, fără modificări, legea XLIII. din 1914, deși modificările aduse acestei legi de Decret-Lege din chestiune au fost publicate în Gazeta Oficială N. 10 din 1 Iunie 1920, unicul izvor, din care le-au putut cunoaște, căci Mon. Of. ni-se trimite numai din August 1920 încoacea.

Faptul, că instanțele judecătorești din Ardeal nu țin cont de modificările aduse de D.-L. mai sus menționat legii timbrului în vigoare în Ardeal, a fost mai întâi observat de Inalta Curte de Casație și Justiție Secția III., care în hotărîrea sa No. 1211—1923 și-a precizat principiile privitoare la aplicarea D.-L.

Constatărilor acestora le-a urmat, în județul Sibiu, circulara Administrației financiare Sibiu No. 1908—1924 dela 14 Febr. (posibil, că și în celelalte județe sau dat circulare similare), care scoate în relief toate modificările aduse legii timbrului în vigoare în Ardeal de D.-L. Nr. 1638 din 1920, aci însă nu se vorbește de reper nici în sensul, că ar fi desființat, nici în sensul, că ar fi în vigoare.

Au fost însă tardive toate constatările acestea și nici una nu a avut darul de a semnala răul și de a face pe justițiabili ca se respecte modificările aduse legii timbrului în vigoare în Ardeal, căci actele și astăzi se timbrează în mod greșit și dăunător Statului, ba după cum sunt informat din partea unui Domn avocat, sunt instanțe judecătorești unde timbrarea actelor este privită ca un ce curios!

Și din cauza acestei neglijențe și mod greșit de a vedea Statul păgubește, căci actelor, fiind privite corect timbrate, li-se dă curs, în loc să fie repertate și puse la o parte.

Toate acestea se întâmplă, fiindcă mai nimeni nu cunoaște modificările aduse legii timbrului în vigoare în Ardeal și fiindcă cre-

dinfa, că repertul este desființat, e generală.

Două foruri, cu netăgăduită cădere de a se pronunța în materia aceasta și cu puțința de a-și impune punctul de vedere și-au enunțat deja părerea, că D.-L. No. 1638 din 1920 *nu a abrogat* rânduielile cuprinse în art. 217 și 219 din col. legilor și normelor privitoare la taxele de timbru și înregistrare în vigoare în Ardeal, editate în baza art. 29 din legea XXVI. din 1881 de Ministerul Finanțelor (Vezi Dárday Tom. VII. pag. 78), în sensul că oră instanțele judecătorești și alte autorități au datoriat de a reperta toate actele netimbrate, ori cu timbru insuficient, iar Administrațiile financiare sunt datoare a controla prin controlori cum își îndeplinesc judecătorile și alte autorități această îndatorire, și totuși astăzi mai că nu găsim magistrat ori administrator financiar, care să fie de aceeaș părere.

Și aceasta din cauza rânduielilor cuprinse în art. 101 litera M. din D.-L. No. 1638 din 1920, conform cărora funcționarul public, de orice categorie, care va da curs unui act netimbrat, cu timbru insuficient, ori lipsit de viza de înregistrare etc. se va pedepsi.

Dar dispozițiilor acestora — după cum bine o constată forurile mai sus menționate — nu li-se poate da interpretarea, că ar fi desființat repertul, în acel text de lege repertul nefiind nici chiar menționat, necum desființat.

Așa fiind nu poate fi îndoelnic, că art. 101 litera M. din D.-L. No. 1638 din 1920 nu aduce o altă modificare, de cât aceea, că dela intrarea lui în vigoare actului netimbrat, cu timbru insuficient, ori lipsit de viza de înregistrare etc. — deși acela urmează a fi repertat — nu i-se poate da curs; un lucru superfluu acesta, căci dacă dispozițiile legilor timbrului în vigoare în Ardeal referitoare la repertarea actelor netimbrate, ori cu timbru insuficient, nu au fost abrogate, dispozițiile din art. 101. litera M. din D.-L. N. 1638 din 1920 nu au nici un rost, fiindcă instituțiunea repertului, care trebuie menținută și în viitoarea lege a timbrului unificată, este singură proprie de a asigura pe deplin pretențiunile Statului derivând din mutilările de timbru.

Dispozițiile cuprinse în art. 101. litera M. din D.-L. Nr. 1638 din 1920 au avut numai darul de a produce confuziuni, cari cauzează statului daune enorme, căci dacă până la 1 Mai 1920, (data intrării în vigoare a D.-L. din chestiune după Gazeta Oficială) repertarea actelor a fost omisă numai din neglijență și din lipsa simțului datoriei, de

alunci încoace e privită ca desființată.

Credința aceasta însă — după cum am demonstrat mai sus — e cu totul tot eronată și forurilor în drept le incumbă datorită de a o spulbera cât se poate mai grabnic, căci dacă nu se vor lua măsuri grabnice pentru îndreptarea stărei deplorabile de astăzi, Statul va păgubi mereu, cum păgubește astăzi.

Nenumărate sunt actele, cărora de 5 ani încoace li-s'a dat curs fără ca să se fi observat timbrarea insuficientă, ori chiar lipsa totală a timbrului, ca spre pildă în cazul, când s'a dat sentință cu presupunerea, că partea va aplica timbrul, acesta însă din neglijență, ori reacrediață nu și-a îndeplinit această obligație.

În cazurile acestea, adecă în cazurile, când actului i-s'a dat curs și afacerea e deja finalizată, în ce privește desdaunarea Statului nu avem alt remediu, de cât repertul, dacă prin aplicarea eronată, ori volnică, a penalității din art. 101. litera M. din D.-L. No. 1638 din 1920 nu voim să aducem la sapă de lemn pe magistratul, care a muncit cinstit, dar a avut slăbiciunea de a se încrede în părți, că vor respecta rânduielile legii timbrului.

Deci până când legile referitoare la repertarea actelor sunt încă în vigoare — și în urma părerilor enunțate de Inalta Curte de Casație Secția III. și de Ministerul Justiției, Directoratul General Cluj nu poate fi îndoelnic, că acelea nu sunt abrogate de D.-L. No. 1638 din 1920 nu este nici o necesitate, ba e chiar exclus, a se recurge la penalitatea din acest D.-L. și a pedepsi pe aceia, cari și-au făcut un apostolat din viața lor, Statul având posibilitatea de a se desdauna dela aceia, cari din neglijență, ori răutate nu au aplicat pe acte timbrul legal.

Altul e cazul, când afacerea nu e definitiv rezolvată și reclamă încă lucrări, căci în acest caz, în baza art. 101, litera M. din D.-L. No. 1638 din 1920, nu i-se va da curs actului, până când partea nu va aplica timbrul prescris de lege, în Ardeal însă și în acest caz se va constata lipsa de timbru prin repert. După ce repertarea a fost efectuată, actul va fi pus la o parte, iar dacă partea solicită rezolvarea, va fi somată la plata, adică la aplicarea timbrului dublu, constatat prin repert ca lipsă.

Indiscutabil fiind faptul, că în ce privește timbrarea actelor dela alipirea Ardealului la patria mamă încoace sau comis și se comit și astăzi cele ne mai pomenite abuzuri și că

Statul din lipsa această tota'ă de bunăcredință și loialitate suferă daune de zeci de milioane, ar fi de dorit ca forul în drept să dea grabnic instrucțiunile necesare tuturor instanțelor judecătorești și sedriilor orfanale în ce privește aplicarea D.-L. No. 1638 din 1920 scofând în relief în mod clar și neîndoelnic modificările, ce acest D.-L. a adus legilor timbrului în vigoare în Ardeal (nu cum o face textul acestui D.-L.) invitându-le totodată ca să controleze toate actele întrate de 5 ani încoace și întru cât acelea nu vor fi timbrate în conformitate cu dispozițiunile legii, să procedeze momentan la repertare, iar repertele să le înainteze forului financiar competente, pentru emiterea ordonanțelor de plată prescrise de legile financiare în vigoare în Ardeal.

Dr. E. Sfetcu,
Jud. șef. Mercurea Sibiu

Membrii Parchetelor din Ardeal sunt ofițeri de poliție judiciară conform legii de organizare judicătorească unificate?

Toate legile de procedură penală stabilesc drepturile și îndatoririle reprezentanților Ministerului public.

După procedura din vechiul regat primul Procuror sau Procurorul șef de Parchet de pe lângă Trib. cu o singură secție este cel mai înalt ofițer de poliție Judiciară. Aceasta calitate îi este recunoscută prin art. 14. și 15. Pr. pen., — și ori de câteori găsește cu ocaziunea unei cercetări, ori împăjurările sunt de așa natură, că nu mai e timpul a ordona subalternilor (polițai, comisari etc.) iau singuri toate măsurile prevăzute de procedură cu privire la cercetarea și descoperirea infracțiunii.

Acest sistem este mult criticat de către autorii de drep, chiar și de Tanoviceanu (pag. 207 punct 318 pr. pen. ed. 1913) care găsește bine legiuitorul să ia această însărcinare procurorilor și mai ales Judecătorilor de instrucție.

Găsește că este bine în interesul libertății cetățenești să fie separare între persoana ce descoperă sau crede, că a descoperit pe infractor și între aceea care-l dă în judecată și adună probele de culpabilitate. — Tanoviceanu, se teme, că fuzionând ofițerul de poliție Judiciară cu următorul sau instructorul, darea în judecată sau instruirea nu va mai fi făcută cu judecată rece, și gă poate fi și palimaș, în adunarea probelor.

Mai aduce un argument, că nu e bine ca procurorul și judele instructor să fie puși în situațiunea delicată de ași da singuri brevet de buni ofițeri de poliție judiciară cu riscul unei urmări sau instrucțiuni pălimate.

Deși este criticat acest sistem totuși în Franța a fost întrebuințat, și chiar în Anglia s'au propus mai

multe proiecte de legi pentru înstituirea Ministerului public. Mittermaier în Traite de proced. crim. p. 225 pag. 1869 arată, că în Anglia se regretă din toate părțile lipsa acuzatorului public, și că tuturora le pare, că este singurul mijloc de a înlătura neajunsurile produse cu ocazia unei urmări penale lăsate la placul particularului, — și că ea singură poate asigura întrebuințarea eficace a măsurilor celor mai proprii ca să se înlesnească descoperirea crimei, și îngrijindu-se la complectarea instrucțiunii permite de a pregăti mai bine terenul dezbaterilor definitive.

De îndată ce procurorul ca reprezentant al Ministerului public are căderea să deschidă acțiunea publică tuturor acelor ce ar înfrânge legile penale, și ar turbura ordinea publică, trebuie să aibă și calitatea de a face acte de urmărire și de descoperirea probelor.

Deosebirea între sistemul procedural din vechiul regat și cel din Ardeal care a moștenit procedura de la maghiari constă tocmai în aceasta.

Procurorul după disp. art. 33 din proc. maghiară i-se împune numai să ordone cercetările asupra infracțiunilor ce îi se aduc la cunoștință (exceptând pe cele ce se urmăresc la cererea prealabilă a reclamantului), și să reprezinte acuzarea, adică să îndeplinească toate formalitățile procedurale spre a trimite cauza înaintea judecătorilor competenți, (proponeri pentru cercetarea prealabilă, pentru instrucție, deținere, arest preventiv act de acuzare etc.).

Un pas nu poate face mai mult, decât să ordone, chiar dacă ar fi martor la comiterea unei infracțiuni.

Puterile fiindu-i limitate nu rămâne în o asemenea situație decât să ceară ajutorul poliției, jandarmiei sau notarilor singurii investiți cu calitatea de ofițeri de poliție judiciară și deci și cu dreptul de a urmări și descoperi pe infractori.

Este lucru constatat prin experiența ce se face zilnic că multe din infracțiuni ușor ar putea fi descoperite dacă toți jandarmii, polițiștii etc. etc. ar avea pregătirea necesară, din toate punctele de vedere spre a fi la înălțimea marelui misiunii la care sunt chemați. — Și tocmai pentru a se complectă acest inconvenient, aceasta lipsă ar fi nimerit ca cel ce observă prin mijloacele ce-i sunt puse la îndemână că s'a tulburat ordinea publică, și care are îndatorirea numai de a ordona, să poată și urmări și instrui.

Pe lângă aceasta în afacerile mai meliculoase, și de mai mare importanță garanția că procurorul și cu ajutorul judelei de instrucție (după cum e în proced. rom.), vor lumina mai bine cauza, este mai mare decât atunci când este lăsată la aprecierea simplelor cunoștințe ale unui subcomisar, — căruia continuu trebui să-i ceri complectarea cercetărilor spre a le restitui mai întunecate.

În parte acest rău după părerea noastră legiu-

torul prin noua lege de organizare judecătorească care s'a ocupat în mod special de organizarea ministerului public, a căutat a-l remedia.

Sunt totuși mulți juristi crescuți în spiritul procedurii maghiare care țin să distingă pe procurorul acuzator de procurorul în acelaș timp și acuzător și urmăritor a infracțiunilor, adică investit cu calitate de ofițer de poliție judiciară.

Desigur, că obiecțiuni se vor găsi oricând de făcut sistemului nostru de a legifera cât mai mult și în cel mai scurt timp, sistem dictat de neaparafă nevoie de a ne organiza și progresa.

În orice caz este mai bine a lăsa la o parte orice critici făcute prin comparația cu sistemul maghiar de a legifera, care nu ni se poate potrivi, și să căutăm a vedea toate prin prizma intereselor românești.

Prin art. II. din noua lege Judecătorească s'a extins în întreaga țară dispoz. art. 41—46 inclusiv.

Prin art. 43. din această lege, Procurorul General al Curții de Apel este capul tuturor procurorilor, substitutilor și celorlalți ofițeri poliție judiciară din resortul Curții și are dreptul de control și de privighere asupra lor.

De altfel aceeași dispoziție o găsim și în legea XXXIII. 1871 privitoare la organizarea autorităților de acuzare, lege ce a fost modificată în parte prin legea de procedură maghiară a XXXIII. din 1896.

Prin art. 26 și 27 de sub cap. III. legea XXXIII. din 1871 sunt prevăzute atribuțiunile Procurorului General, care nu constau în linii generale decât în supravegherea membrilor ministerului public, din raza circ. sale, și controlul actelor lor, precum și a ajutoarelor ce le au (funcționari, Directori de aresturi preventive etc.).

Pără acum deci Procurorul General al Curții nu era și șeful ofițerilor de poliție Judiciară din circ. sa, — și prin noua dispoziție a legii române din 26 Junie 1923 este investit și cu această calitate, că așa fiind are îndatorirea de a supraveghea și controla toate actele ce țin de poliția judiciară.

Din termenii întrebunțați de legiuitor în acest articol reese cât se poate de clar că și procurorii și substituiții ce constituiesc Ministerul public de pe lângă Tribunale devin ofițeri de poliție judiciară.

Deși s'ar putea argumenta că ne fiind un text expres care să confere această calitate și procurorilor, totuși conjucția „și“ care este așezată între cuvintele „procurorilor, substitutilor“ și cuvinte. „celorlalți ofițeri de poliție judiciară“ arată că și procurori și substituiții sunt ofițeri de poliție Judiciară.

La interpretarea acestei legi față de legile de organizare găsite în Ardeal este absolut necesar a avea în vedere și principiile procedurii penale din vechiul regat în lumina căreia a fost făcută și vechea lege de org. care prin art. 14 și 15 determină cine

sunt ofițeri de poliție judiciară.

Între aceștia sub al. 2 art. 14 sunt trecuți și membrii ministerului public de pe lângă trib. corecționale sau județiene, — iar prin art. 21 sunt arătate însărcinările ce le au.

Ministerul public de pe lângă Curtea de Apel are sub privigherea sa pe toți ofițerii de poliție judiciară prev. sub. art. 14 p. pen. chiar și pe judele de instrucție contra cărei dispoziții s'a ridicat cu toată greutatea în studiul său de procedură penală. Profesorul Tanoviceanu (art. 304 și 311 al. 2 și 312 pr. pen. rom.).

Prin art. din legea de org. din 1909 modificată la 1913, Procurorului general i-se recunoaște pe lângă singurul drept de privighere asupra ofițerilor de poliție judiciară și dreptul de control, ce până atunci nu-l avea și mai mult încă controlul și privigherea urmează să și-o execute și asupra celor ce sunt ofițeri de poliție aditivă cu calitate de of. de poliție Judiciară, dar numai în ceea ce privește actele referitoare la poliția judiciară.

Legiuitorul din 1924 extinzând legea veche de org. Jud. cu oarecari modificări pe întregul teritoriu al țării, a extins totodată și dispoziții din proc. pen. românească, și între acestea intră și disp. art. 14 și 21 pr. pen. rom., care arată că Ministerul public de pe lângă Trib. corect, sunt însărcinați cu descoperirea și urmărirea infracțiunilor ce-i cad în competență.

Un argument că această lege de org. nu poate stabili principii de procedura penală, și că dispoziții din o procedură penală, nu pot fi modificate prin o lege de organizare este cât se poate de slab, fiindcă în general toate legile de organizare sunt de procedură, și a face distincție între o lege de procedură și una de organizare ar fi să nesocotim complect principiile generale de procedură.

Însă și definiția procedurii „că este acea parte a legislației care se ocupă cu organizarea și competența autorităților Judecătorești, precum și de clișul cum ele și părțile lucrează spre a ajunge la judecarea definitivă“. (Vezi Tanoviceanu) și curs de proced. civilă, arată că organizarea este partea principală a procedurii, și deci orice lege specială de organizare nu face altceva decât completează sau modifică unele dispoziții din o lege de procedură sau de organizare mai veche, dispoziții, ce poate numai sunt în concordanță cu alte situații de drept sau interese de ale justițiabililor.

De altfel în vederea chiar a acestui principiu vechea lege de organizare din 1909 a fost modificată în 1913 când prin art. 216 Judecătorului de instrucție i-a impus obligația de a prezenta mandatele de arestare ce le emite la confirmarea Tribunalului, în termen de 3 zile, modificând prin aceasta dispoziția art. 97 din procedura penală, dispoziție ce fusese

deja modificată în 1902.

Legiuitorul în 1913 profilând de ocazia că și alle puncte din legea de org. urmau să fie modificate, a trecut și art. 216 fără a mai cere parlamentului o lege specială de modificarea art. 97 din procedura penală.

Fiind stabilit deci că o lege de organizare a putul modifica procedura din vechiul regal, cu alăta mai mult astăzi când suntem în plină perioadă de legiferare, trebuie să vedem ca legea de procedură penală maghiară a fost schimbată și în multe alte părți, ce rămâne a le discuta alta dată; iar în ceea ce privește art. 33 proc. pen. maghiară a fost modificată prin o adăogire în înțelesul că membrii Ministerului public din întreaga țară să aibă aceeaș calitate de ofișeri de poliție Judiciară, ce este foarte necesară până la o organizare serioasă a serviciilor de poliție, siguranță și Jandarmarie, organizație care să ne prezinte aceeaș garanție la descoperirea și urmărirea infracțiunilor ca și Judele instructor. Să putem și noi motiva atunci ca Mittermaier în studiul său de proced. crim. (pag. 34 și 225) că n'avem nevoie de instituția Ministerului public prin faptul că poliția este perfect organizată și pe lângă aceasta sunt asociațiile cetățenilor ce fac urmăriri și descoper majoritatea infractorilor.

M. Vlasie,
Procuror Trib. Dej

Notă. Din articolul de mai sus reșea clar dorința autorului ca procurorii din Ardeal să exercite și aci poliția judiciară conform procedurii penale române.

Creдем însă că acest atribut nu li-s'a dat membrilor parchetelor din Ardeal prin art. 43 din noua lege de organizare judecătorească unificată, care dând procurorilor generali putere de control asupra ofișerilor de poliție judiciară n'a înțeles să modifice astfel legea de procedură penală în vigoare în Ardeal, singura ce reglementează exercițiul poliției judiciare prin autoritățile și organele polițienești (art. 84, 85 și 86 pr. p.) și care astfel rămân neschimbate în regiunea de drept penal al Ardealului. (Autorul uită că în cazul prezent sunt 2 legi diferite de pr. p. etc...)

Suntem cu totul de părerea autorului de altfel că este un non senz ca procurorii și judecătorii de instrucție să nu exercite poliția judiciară și în Ardeal mai ales acum când pria extinderea și în această parte a țării a „legii de organizare a polițiilor” întreaga poliție este a statului și nu a municipiilor și orașelor autonome cum era sub maghiari. Acest punct de vedere trebuie luat mai ales în considerare deoarece argumentul puternic care a învins în marea discuție ce s'a făcut în Camera maghiară în jurul chestiunii de a nu se da prea mare putere procurorilor legaji de puterea executivă, de guvern, a fost acela că procurorii neinstrumentând personal ci prin poliție care era oșăsenască (afară de cea din Budapesta) autonomă, puterea lor era mult micșorată.

Cum spunam însă astăzi când poliția este tot a Statului, ca și jandarmeria, când autoritățile și organele polițienești conțin atâtea elemente nepregătite, ar fi de dorit ca magistrații procurori și judecători de instrucție nu numai să supravegheze cum spune art. 43 din legea amintită, dar chiar să exercite poliția judiciară în anumite cazuri grele, cea ce nădăjduim că se va întâmpla cât de curând, însă deocamdată nu.

V. M. D.

JURISPRUDENȚA

Judecătoria Ocolului Gheorgheni

(Sentința civilă)

Dosar Nr. 5371—1921.

Denunț la Jandarmerie urmat de arestarea celui denunțat cu includerea prăvăliei. Dacă cel prejudiciat astfel poate cere daune denunțătorului conform art. 1293 C. C. Austr. Soluție negativă.

Motivare:

Având în vedere acțiunea reclamantului, văzând că în speță este vorba de daună socotită la 10.000 lei conform competenței Judecătorie de Ocol că reclamantul declară:

1. Că pârâtul s'a prezentat la 14 Decembrie 1923, la prăvălia sa și la alungat de acolo.

2. Că pârâtul i-a închis prăvălia cu jandarmi și l-a deținut 24 oare luindu-i cheia prăvăliei și închizându-i prăvălia, că întorcându-se dela jandarmerie pârâtii l'au provocat a abandona prăvălia silindul; că în urma acestora a avut paguba astăzi cerută drept daună. Având în vedere, că art. 269 P. C. impune reclamantului obligația de a-și dovedi acțiunea, că în consecință reclamantul a trebuit să dovedească acțiunea adică cele trei puncte din acțiune fixate mai sus, căci Ei qui dicit incumbit probatio, că la 14 Martie a. c. reclamantul dovedește prin martorul Nagy Imre că în anul 1921 a fost închis de jandarmeria din Remelea în urma unui denunțiu făcut de pârâtul Dr. Zacharias Antal.

Martorul declară că s'a împăcat reclamantul cu pârâtul primul se renunțe la pâră, și secundul la denunțiu.

Că martorul Szabó Lenard declară că nu a văzut pe pârâtii prezentându-se la prăvălia reclamantului, că martora Dr. Zacharias Antalné declară că reclamantul bălind pe soțul seu, pârâtul, acesta l-a denunțat la jandarmerie, că jandarmeria l-a arestat pe pârât, și că reclamantul și-a cerut în urmă scuzele, lucru ce recunoaste. (Vezi la depozitia martorei la 14 Martie proces verb.)

Având în vedere și depozitia martorului Puskás Antal, mai firziu asociatul reclamantului, care declară, că reclamantul a fost arestat într'o zi după masă, și a doua zi până în prânz, ca ascultându-se pârțile sub jurământ 371 P. C. reclamantul declară că pârâtul l-a provocat prin o scrisoare a ieși din prăvălie, contrar i-l va alunga cu autoritățile.

Or judecătoria constată din citirea scrisoarei anexate sub 6, la dosar, că din contra pârâtul i-a scris ca la un prietin, că nesatisfăcând obligațiunei conform contractului ce au avut, contract ce cunoaste reclamantul de a fi făcut la 12 Aprilie 1921 și contrar căruia, reclamantul a luat în tovărășie pe Kapdebo Imre, pe care azi la pus de expert neinteresat, pârâtul îi scrie că i-l va obliga a părăsi prăvălia pe cale judecătorească.

Ori reclamantul voiește a trage din aceasta o amentințare, judecătoria constată că a spune cuiva că îl va evacua pe cale judecătorească că atunci când este vorba de un contract, este tocmai a-i oferi garanția dreptului seu, reclamantul având prin această ocaziunea a-și valorifice și pecetlui definitiv dreptul seu prin justiție, aceasta nefiind o amenințare, căci nu poți amenința pe cineva cu dreptatea.

Ori a admite afirmațiunea reclamantului că e amenințare din partea pârâtului este a admite că auto-

ritățile publice, în special forurile judecătorești, sunt niste instituții, ce fac o oroare lucru ce credem că nu și-a închipui nici reclamantul, care singur astăzi apelează la justiție.

Ori reclamantul declară singur la interogațor:

1. Că jandarmi au venit la el și i-au spus să vie la jandarmeria.

2. Că jandarmi i-au luat cheia prăvăliei.

3. Că îi sa făcut un denunț fals de pârât.

4. Paguba a provenit în urma danușului.

Văzând și afirmațiile pârâtului:

1. Că a făcut denunți.

2. Că a fost atacat de reclamant în urma căreia a făcut denunțul.

Că reclamantul a cerut scuzele deci denunțul era mai mult sau mai puțin fondat, căci reclamantul cerea scuze, arată că a fost în adevăr vinovat (vezi la dispoziția martorei Dr. Zacharias Antalné, recunoasterea reclamantului.)

Având în vedere acțiunea reclamantului în drept, având în vedere art. 1293 C. c. A., văzând că reclamantul cere daune în baza art. 1294 C. c. A. văzând că elementele daunei sânt conform suszisului art.

a) o vătămare în avere;

b) dintr'un act nedrept;

c) cu voință, fără voință;

d) fiind cu voință se întemează pe o rea voință pe o rea intențiune, pe o greșeală, și pe neslință inpuțabilă sau lipsa atențiunei cuvenite.

Având în vedere că în speță este vorba de un denunț, că denunțul l-a făcut pârâtul, că denunțul a fost făcut către o autoritate publică, că autoritatea publică în speță jandarmeria a procedat la arestarea reclamantului, că aceasta arestare a fost sau nu ilegală, că cauzase închiderea prăvăliei, că astăzi nu se constată că:

1. Că actul pârâtului adică denunțul este nedrept întrucât judecătoria nu este chemată a se pronunța asupra lui.

2. Că nu se constată că este făcut cu o rea intențiune întrucât se putea prevedea că acele afirmate în acel denunț să fie adevărate, reclamantul declarând, că în urmă și-a și cerut scuze.

3. Că reclamantul nu a dovedit că a fost calomniat pentru care ar fi trebuit a face proces separat înaintea instanțelor penale și în prealabil.

4. Că chiar așa fiind, pârâtul răspunde numai de denunțul făcut iar nu și de arestarea ilegală de reclamant de care numai autoritatea respectivă șeful ei este responsabil în caz de abuz de putere.

Având în vedere art. 1295 C. c. A. spune clar, că ori cine e îndreptățit să pretindă restituirea pagubei dela persoana care i-a cauzat prin vina sa, or paguba nu i-a cauzat-o pârâtul întrucât a făcut un denunț în urma căruia spune martorul Nagy Imre s'au și împăcat chiar în localul jandarmeriei, lucru ce reclamantul nu contestă.

Or legiuitorul a fost precaut art. 1296 C. c. A. care este de fapt un principiu de drept penal, că în indoială să presună nevinovăția.

Or reclamantul nu a dovedit cu exactitate că pârâtul s'a prezentat la 14 Decembrie la el, și însuși a spus că i-a trimis o scrisoare.

Deci pentru aceiași judecătoria a dispus a își lua jurământul, pentru a fixa bine punctele de mai sus conform art. 270, 371 P. C.

Or este dovedit prin însăși reclamantul.

1. Că jandarmi sau prezentat și au închis prăvălia și nu pârâții.

2. Că nu pârâtul cu jandarmeria, ci jandarmeria din inițiativa proprie ia închis prăvălia.

3. Că pârâtul în urmă nu la silă a-și abandonat prăvălia prin forță după cum afirmă în acțiune.

4. Căci conform declarației și a martorului Nagy Imre secretarul comunei Remelea ambii sau împăcat asupra acelor din denunți.

În consecință reclamantul nu a dovedit:

1. Paguba conform art. 1293. 1294 C. c. A.

2. Nu a dovedit că paguba ia fost cauzată de pârât art. 1295. întrucât pârâtul nu a făcut nici un act material în senzul acțiunei, ci numai a denunțat la jandarmerie, pentru care ar fi obligat a plăti reclamantului daune, interese numai întrucât ar fi fost găsit de instanțele penale de calomnios lucru ce nu aparține speței de față, și care trebuie să se facă în prealabil.

În consecință acțiunea este prematură și conform obiectului ei inadmisibilă.

Ion Economide
Judecător.

Curtea de Apel Târgu-Mureș

Incheere penală. Ședință de Consiliu

Nr. P. 773-6-1923.

Regulator de competență. Art. 28 și 274 al II. pr. p. comb. cu legea No. 2060 din 4 Mai 1923 și ordonanța Dir. gen. a Justiției No. 10948-1023.

Incheere

În baza art. 28 și 274 alin. II din Pr. p. comb. cu Legea promulgată cu înaltul Decret No. 2060 din 4 Mai 1923 la 5 Mai 1923 (M. Of. No. 26-1923) și cu Art. V. pct. a) al Ordonanței Ministerului Justiției, Directoratul General din Cluj, cu No. 10948 din 20 Mai 1923, relativă la punerea în aplicare a acestei legi, hotărâște că, în starea actuală a cauzci, Tribunalul Șighișoara este cel competent a judeca această afacere.

Motive

Niculae Rădu, cantonist CFR., domiciliat în orașul Medias și Fira Mărgineanu, casnică, tot din Medias, sunt puși sub acuzare de Parchetul Tribunalului Ibașfălu prin actul de acuzare No. 622-6-1922 din 19 Martie 1923, pentru că au săvârșit împreună crima de tâlhărie prevăzută și pedepsită de art. 344, 347 și 348 C. pen., prin aceea că, în ziua de 8 Octombrie 1922, introducându-se cu forța în Curtea locuinței vătămatului Dumitru Tănase din Medias, prin întrebuițare de violență și amenințări cu revolverul, au răpit din posesiunea acestuia un car de cărmidă, însușindu-și astfel pe nedrept lucrul altuia.

Actul de acuzare, primit și înregistrat de Tribunalul Ibașfălu la 28 Martie 1923, s'a comunicat acuzărilor abia la 22 Iunie 1923, deci posterior promulgării legii 2060 din 4 Mai 1923, pentru înființarea Tribunalului Șighișoara, Miercurea-Ciuc, Sft.-Gheorghe etc.

Ne făcându-se de către acuzăți excepțiuni în contra actului de acuzare în termenul de 8 zile prescris de art. 256 pr. pen., Președintele Camerei de acuzare, cu adresa No. P. 574 2-1923 din 4 Iulie 1923, trimite cauza Tribunalului Ibașfălu, ca for penal,

conf. art. 268 Pr. pen., însă fără încheierea prevăzută de art. 266 pr. p. pentru punerea învinuiților sub acuzare, ci numai cu mențiunea că faptul a fost comis pe teritoriul Tribunalului Șighișoara.

Tribunalul Ibașfălau prin încheierea No. P. 574-2—1923, din 11 Iulie 1923, — mai sus citată — s'a desesizat, pe motiv că faptul s'a comis în orașul Mediaș, care cade în circumscripția Tribunalului Șighișoară, nou înființat prin legea sus citată, trimițând afacerea spre judecare la acest Tribunal, în baza art. 15 și 16 Pr. p.

Tribunalul Șighișoara, la rândul-i, s'a desesizat și el, prin încheierea No. P. 195—1923, din 15 August 1923 — mai sus citată, — pe motiv că actul de acuzare a fost adus la data de 19 Martie 1923, că în contra lui acuzații n'au formulat excepțiuni și că potrivit art. V. pct. a) al Ordonanței Minist. No. 10948—1923, cauzele penale se judecă de instanța căreia au fost înaintate, dacă punerea sub acuzare a avut loc înainte de promulgarea legii pentru înființarea noii instanțe (5 Mai 1923 M. Of. No. 26—1923) și în consecință, a retrimis afacerea Tribunalului Ibașfălau, ca instanță competentă, potrivit art. 15 și 16 pr. pen.

Procurorul General fiind ascultat, potrivit art. 28 pr. pen., a propus prin adresa No. XVIII D. 4—1923 — sus citată — să fie desemnat de competent Tribunalul Șighișoara, în baza principiului că afacerile pendinte urmează a fi rezolvate de jurisdicția instituții prin legea nouă, întrucât legile relative la competență au efect retroactiv, cum și pentru considerațiunea unei mai bune administrațiuni a justiției.

Curtea, în fața acestui conflict negativ de jurisdicție, care are are de consecință întreruperea cursului justiției.

Având în vedere susținerile contradictorii din încheierile celor două instanțe desesizate:

Avân în vedere Legea promulgată cu Inaltul Decret No. 2060 4 Mai 1923, la 5 Mai 1923 și art. 274 pr. pen. — invocat și în art. V. pct. a al ordonanței Ministerului Justiției No. 10948—1923, relativă la punerea în aplicare a acestei legi —, care prevede că, după ce a rămas definitivă încheierea prin care se dispune punerea sub acuzare sau ordonarea desbaterei principale, nu se mai poate transmite cauza pentru incompetența teritorială a instanței care procedează, deci per a contrario de aci urmează că dacă, relativ la afacerile penale pendinte în prima instanță, n'a rămas definitivă punerea sub acuzare în momentul promulgării legii pentru înființarea noii instanțe, trimiterea afacerii la această nouă instanță are loc și instanța care fuseze sesizată și la care afacere era pendinte, nu mai este obligată s'o rețină și s'o judece; cu alte cuvinte, definitivarea punerii sub acuzare sau ordonarea desbaterei principale leagă definitiv instanța anterior sesizată, chiar dacă în acest moment o instanță nouă a devenit competentă; alt fel, nu.

Or, aplicând acest principiu la cauza de față care a dat loc conflictului negativ de jurisdicție dedus în judeca Curței de Apel pe baza Art. 28 Pr. pen., din actele de la dosar se constată că la data promulgării noii legi (5 Mai 1923) nu rămăsese încă definitivă punerea sub acuzare, căci la acea dată — după cum s'a arătat mai sus — actul de acuzare nici nu era comunicat acuzaților și din acest punct de vedere, încheierea Trib. Șighișoara nesocotește dispoziția art. 274 pr.

pen. prin urmare neexistând condițiunea expresă cerută de art. 274 pr. pen. (definitivarea punerea sub acuzare sau ordonarea desbaterei principale), nici împiedicarea trimiterii nu poate avea loc și ca atare Tribunalul Ibașfălau n'a greșit când a hotărât în principiu că este cazul să se desesizeze de afacere, însă greșit s'a referit la Art. 16 pr. p. în loc de 274 al II pr. p.

Pentru aceste motive. Curtea a hotărât că Tribunalul Șighișoara este cel competent a judeca această afacere și deci a trebuit să pronunțe regulatorul de competență conform dispozitivului.

Târgu-Mureș. Alex. Macarovici, pres. Gh. Diaconescu, Consilier de Curte raportor.

JURISPRUDENȚA STABILITĂ

DE

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE Complectul pentru Ardeal și Bucovina

Secțiunea II Ardeal

Leziuni corporale și ultraj. Subsistența infracțiunii, Recurs contra aprecierii dovezilor. Legitimă apărare. Lovituri continuu. Agravanță. (Decizia No. 736—923).

Tentativă de omor. Vălămarea capacității sexuale, prin armă omorătoare. Mobilul crimei. Provocarea victimei. Treccerea de timp dela această provocare la atentat. Constatări de fond. Art. 384 p. 9. 385 p. 1 b), 385 p. 1 c) pr. pen. art. 33 al. 2 N. pr. pen. (Decizia No. 737—923).

Crimă de defraudare. Sustragere de obiecte tehnice și materiale. Fapt pedepsit de art. 355. c. pen. Aplicarea art. 76—82 din acelaș cod. (Decizia No. 738—923).

Crimă de omor. Amnestie. Imprejurări de fapt secundare. Stăbilitatea stării faptelor. Cete sedicioase. Acuzat făcând parte din găzile naționale. Neaplicarea decretului-lege de amnestie. (Decizia No. 739—923).

Loviri căuzătoare de moarte. Recurs contra aprecierii dovezilor. Neadmisibilitate. Emoțiune gravă. Cumpănirea pedepsei. § 385 p. 1. a), c), 3. (Decizia No. 779—923).

Secțiunea II Bucovina

Infracțiune. Crimă de tănuire și crima prevăzută de art. 214 c. pen. Propunere tardivă de martori. Contrazicerea motivelor sentinței despre conținutul probelor cu procesele verbale. Recurs neadmisibil contra aprecierii dovezilor. § 281 al. 5 pr. pen. (Decizia No. 230—923).

Secțiunea I Ardeal

Drept de coachițiție. Pământ rural cumpărat de soți în porție de $\frac{3}{4}$ soțul și $\frac{1}{4}$ soția. Moartea soției. Copii în calitate de eredi prin acțiune cer ca averea cumpărată să se considere coachițițiune și ca atare să se socotească în părți egale cu tatăl lor. Pretențiune nejustificată, întrucât ambii părinți au determinat și puterea după normele generale de drept să determine — cota fiecăruia din ei din averea cumpărată supusă transcrierii în cartea funduară. Neaplicarea legii VII din 1886, § 22 punctul a), privitor la facerea contractului ca document public. Enunțare greșită a instanței fond, Interpretarea convențiunii părților (Deciziunea No. 1008—922).

Secțiunea I Bucovina

Denunțarea locațiunii. Dacă ordonanța ministerială No. 381 din 26 Oct. 1918 aplicată în Bucovina a fost scoasă din vigoare prin art. 64 al 2 din regulamentul legii oficiilor de închiriere. Soluțiune negativă. Caracterul de ordine publică a legii pentru prelungirea contractelor de închiriere din 13 Aprilie 1922. Declarația fără efect a hotărârilor judecătorești rămase definitive, dar neexecutate. Inadmisibilitatea denunțării locațiunii chiar făcută înainte de promulgarea acestei legi. Greșită procedură a instanței de apel. (Deciziunea No. 1115—922).

Secțiunea III Ardeal

Impozit. Ascultarea părerii Comisunii alcăluită pentru stabilirea valorilor, înainte de facerea impunerii. Neîndeplinirea acestei formalități propusă de raportul financiar. Omisiune esențială. Ordonanța 127.000 din 1916 § 76 punctul 5. (Deciziunea No. 1489—922).

Taxă de înregistrare. Imobil restituit prin contract fostului vânzător. Rea taxare prin aplicarea de Curtea de apel a titlului 16 lit. a) punctul B din normalivul de taxe, întrucât contractul cuprindea o revindere. Casare din oficiu. (Deciziunea No. 1578—922).

Impozit. Avere depășind 100.000 coroane. Omisiunea citării recurentului la desbaterea orală prealabilă. Hotărâre a Comisiunii de reclamare insuficient motivată. Violarea § 57 din ordonanța 127.000—916 a ministrului de finanțe ungar. (Deciziunea No. 1579/922).

Exploatare de pădure. Exploatare de lemne de pe tocurile de pășune comune ale compositoratului arboreal. Exploatare admisă în interesul creșterii de iarbă prin stârpirea arborilor și crângurilor care au crescut pe pășune. Neaplicarea legii pădurilor XIX din 1898, ci a legii asupra pășunelor comune neîmpărțite, legea X din 1913. Căderea Ministerului de agricultură de a judeca în a 2-a instanță. § 63 din aceeași lege. (Deciziunea No. 1583—922).

SECȚIUNEA II.

Deciziile 736—923. Ardeal Dosar 3631—932

S'a luat în cercetare: crima de leziune corporală gravă și ultragiu contra acuzatului Ioan Szabó.

Se constată că în cauza prezentă Trib. Oradia-Mare a dat sentința sub No. P. 7721/22—1921 care fiind apelată de acuzat și apărător Curtea de Apel Oradia-Mare a dat sentința No. P. 709/26—1922 contra căreia a înaintat recurs de nulitate acuzatul și apărătorul public.

În lipsa părților.

Văzând că termenul s'a afișat conform legii.

S'a ascultat raportul Dlui cons. Dr. A. Pop.

S'a ascultat Dl. Procuror Dr. S. Popp.

Deliberând

Asupra motivelor de casare:

a) Nulitatea bazată pe pctul 1, lit. a) al §-lui 385 pr. pen. că nu subsistă infracțiune;

b) nulitatea bazată pe pctul 3, al §-lui 385 pr. pen. că nu s'a aplicat §-ul 92 al codului penal, despre împrejurările atenuante, motive invocate de apărătorul public;

c) nulitatea invocată de acuzat, că „este prea multă pedeapsă

Curtea considerând

Că nulitatea, că n'ar subsista infracțiune se îndreaptă contra aprecierii dovezilor, care scapă de sub controlul instanței superioare, deci acest motiv de recurs de nulitate este inadmisibil și urmează să fie respins.

Că legitima apărare acuzatul nu o poate invoca, pentru că lezatul n'a trecut peste atribuțiunile sale legale și acuzatul a dovedit o ținută ilegală față de lezat, și n'a fost nevoie să-l lovească și după ce a căzut în urma loviturilor la pământ, având în apropiere, doi tovarăși care îl puteau ajuta, deci acest motiv ca neîntenciat urmează să fie respins.

Considerând că tocmai împrejurarea, că acuzatul a continuat lovirea și după ce lezatul a căzut la pământ, i s'a considerat ca agravantă, și deci de împrejurări atenuante extraordinare nici vorbă nu poate fi, și acest motiv de recurs ca nefondat, urmează să fie respins

Pentru aceste motive, Curtea, în numele legii.

Respinge recursul de nulitate al acuzatului Ioan Szabó și al apărătorului public contra sentinței Curții de Apel, Oradia-Mare No. P. 709/26—1922.

Data și citită în ședință publică la 14 Martie 1923.

Decizia 737—923. Ardeal Dosar 3593—922.

S'a luat în cercetare cauza: crima tentativei de omor contra acuzatului Ștefan Dandé.

Se constată că în cauza prezentă Trib. Oradia-Mare s pronunțat sentința sub No. 5526/58—1918 B. I. că în urma apelului declarat de acuzat și apărător Curtea de Apel, Oradia-Mare a dat sentința sub No. 278/63—1921. cum și aceia că contra acestei hotărâri a făcut recurs în termen aceleași părți.

În lipsa părților.

Auzindu-se raportul consil. Dr. N. Stănila și concluziunile Proc. Gen.

Curtea Deliberând,

1. Asupra motivului de casare:

Violarea art. 384, pct. 9 Pr. pen. prin omiterea greșită a luării de probe în direcțiunea indicată de apărare.

Având în vedere, că împrejurarea, că pusca — corpus-delicte — era ziua de obicei descărcată și numai seara era dalina de a încărca.

Că lezatul s'a exprimat că el putea avea pace de fecioara lui Dandé, dacă dânsul nu s'ar fi șicanat, cum și acea.

Că vătămatul nu și-a pierdut capacitatea sexuală, nu sunt momente decizătoare în cauză, deci nu e vătămat, nici un interes al acuzatului din punct de vedere al apărării.

Curtea află acest motiv de nefondat.

În fond.

2. Violarea art. 385, pct. 1 b) Pr. pen. prin calificarea greșită a infracțiunii.

Având în vedere că instanțele de fond au constatat faptul, că înfractorul a pușcat asupra vătămatului cu o armă potrivită pentru slingerea vieții, din o apropiere câțiva pași lovindu-l grav în părțile genitale.

Că moartea n'a urmat din motive nevătămătoare de înfractor; și

Că motivul faptei a fost împrejurarea, că vătămatul cu scurt timp înainte l-a vătămat.

Având în vedere că din faptul astfel constatat reiese evident intențiunea înfractorului de a sînge viața vătămatului.

Că astfel fiind faptul constatat întrunește elementele crimei prevăzute în art. 278 și 281, al 2 C. pen. deci.

Curtea află acest motiv de nefondat.

3. Violarea art. 385, pct. 1 c) pr. pen. prin omiterea constatărei legitimei apărări.

Având în vedere că conf. faptului constatat în fond, care potrivit art. 33, al 3 N. Pr. Pen. e obligator și în revizie — înfractorul a săvârșit fapta circa 1/4 oră după maltratarea suferită de la vătămat, că în momentul comiterii faptei nu mai era în pericol.

Curtea află și acest motiv de nefondat.

Pentru aceste motive

Curtea, în numele legii.

Respinge recursul făcut de apărătorul acuzatului Ștefan Dandé contra sentinței Curții de Apel Oradia-Mare No. 278/63—1922.

Data și pronunțată în audiență publică ținută la 16 Martie 1923.

Decizia 738—923 ARDEAL Dosar 3657—922

S'a luat în cercetare cauza: crima de defraudare contra acuzatului Ștefan Pereszlényi.

Se constată că în cauza prezentă. Trib. Ibașfalău a pronunțat sentința sub No. 2000—8—1924, că în urma apelului declarat de acuzat și apărător Curtea de Apel Târgul-Mureș a dat sentința sub No. 148—23—1922 cum și aceia că contra acestei hotărâri a făcut recurs în termen apărătorul special.

În lipsa părților.

Auzindu-se raportul Consil. Dr. N. Stănilă și concluziunile Proc. Gen.

Curtea Deliberând asupra motivului de casare.

Violația art. 385 punct. 1 a), b) și c) Proc. Pen. prin stabilirea greșită a vinovăției calificarea eronată a faptului și omitere unor cauze, care apără de pedeapsă.

Având în vedere că instanțele de fond au constatat faptul, că acuzatul a luat în posesiunea sa obiecte tehnice și materiale în valoare de 14.000 lei, dispunând asupra lor ca și când ar forma proprietatea sa.

Având în vedere că faptul astfel constatat întrunește elementele infracțiunii prevăzute în art. 355 C. Pen.

Având în vedere că din faptul constatat nu reiese existența vreunei din cauzele înșirate în art. 76—82. C. Pen.

Curtea afla aceste motive de nefondate.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii.

Respinge recursul făcut de apărătorul acuzatului Ștefan Pereszlényi contra sentinței Curții de Apel Târgul-Mureș No. 148—23—1922.

Data și pronunțată în audiență publică joi la 16 Martie 1923.

Decizia 759—823 ARDEAL Dosar 3707—922

S'a în cercetare crima de onor contra acuzatului Ioan Covrig jun.

Se constată că în cauza prezentă Trib. Târgu-Mureș a dat sentința No. P. 242—53—1920, contra căreia a înaintat recurs de nulitate aceleași.

În lipsa părților.

Văzând, că termenul s'a afișat conform legii.

S'a ascultat raportul Dlui Consil. Dr. A. Pop.

S'a ascultat Dl. Procuror Dr. Silviu Pop.

Deliberând asupra motivelor de cassare.

a) Nulitatea bazată pe pctul 9. al 8 lui 384 proc. pen. că contra propunerii avocatului vătămatei nu s'a ordonat întregirea probelor.

b) Nulitatea bazată pe pctul 1 lit. a) al §-lui 385 proc. pen. că a greșit instanța apelativă, în chestiunea, dacă subsistă, ori nu, infracțiunea.

c) Nulitatea bazată pe pctul 1 lit. c) al §-lui 385 pr. pen. că asemenea a greșit instanța apelativă și în chestiunea, dacă subsistă, ori nu, cauze, care exclud punibilitatea și imputabilitatea acuzatului.

Curtea considerând, că Curtea de Apel, contrar propunerii reprezentantului vătămatei, a respins ca inutilă ascultarea unor martori, care aveau să dovedească întâmplările de la gară; deci de înainte de întâmplarea nenorocirii, această înaltă Curte încă află ca fiind fără importanță împrejurările dorind a le dovedi, această nulitate, urmează să fie respinsă.

Considerând că stabilirea stării faptice este dreptul suveran al instanțelor inferioare și controlul dovezilor nu cade în sfera de activitate a instanței

superioare, deci acest motiv de recurs ca inadmisibil, urmează să fie respins.

Considerând că Decretul Lege aplicat de instanța apelativă dispune amnestierea tuturilor crimelor și delictelor săvârșite ori încercate de cetele sedițioase în anul 1918 înainte de organizarea definitivă a statului unitar român și acuzatul făcea parte din gărzile naționale, care se formau pentru apărarea vieții și averii cetățenilor țării și acuzatul avea și superiorii săi, care i-au impus fapta, care formează substratul acestei proces, ori aceste gărzi întrunesc toate criteriile „ceteror sedițioase“ prin urmare motivul greșitei aplicări a decretului de amnestiere ca nefondat urmează să fie respins.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii.

Respinge recursul de nulitate al vătămatei Ileana Mogos și al reprezentantului păgucășilor contra sentinței Curții de Apel Târgul-Mureș No. P. 242/53—1912.

Data și citită în ședință publică la 16 Martie 1923.

Decizia 779—933 Ardeal Dosar 3392—922

S'a luat în cercetare crima de leziune trupească cauzatoare de moarte contra acuzatului Dumitru Roșu.

Se constată că în cauza prezentă Trib. Timișoara a dat sentința Nr. 2995-6—1921, care fiind apelată de acuzat și apărător Curtea de Apel Timișoara a dat sentință Nr. P. 891-15—1921 contra căreia a înaintat recurs de nulitate acuzatul și apărătorul.

În lipsa părților văzând că termenul s'a afișat conf. legii s'a ascultat raportul Dlui Cons. A. Pop. S'a ascultat Dl. Procuror Dr. S. Popp.

Deliberând asupra motivelor de casare:

1. Nulitatea bazată pe pct. 1 lit. a al §-lui 385 pr. pen. că nu subsistă infracțiunea motiv invocat de acuzat.

2. Nulitatea bazată pe pct. 1 lit. C. al §-lui 385 pr. pen. că există cauze, care exclud punibilitatea și imputabilitatea acuzatului, motiv invocat de apărătorul acuzatului.

3. Nulitatea bazată pe pctul 3 al §-lui 385 pr. pen. că nu s'a aplicat §-ul 92 al codului penal despre împrejurările atenuante, motiv invocat de acuzat.

Curtea considerând, că nulitatea pct. 1 lit. a) vizează aprecierea dovezilor, care scapă de sub controlul instanței superioare, deci ca inadmisibil acest motiv de recurs, urmează să fie respins.

Considerând gravitatea faptului acuzatului, că a răpus două vieți omenești și că instanțele inferioare pe baza emoțiunii grave, i-a dat o pedeapsă potrivită, motivul întemeiat pe pctul 3 ca nefondat, urmează să fie respins.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii, respinge recursul acuzatului Dimitrie Roșu și al apărătorului contra sentinței Curții de Apel Timișoara Nr. P. 891-15—1922.

Data și citită în ședință publică la 20 Martie 1923.

SECȚIUNEA II BUCOVINA

Decizia No. 230—1923.

Dosar 3538—1922.

S'a luat în cercetare în cauza penală în contra acuzatei Pulcheria Chritonowa pentru crima de fâlnuire și crima prevăzută în § 214 cod. pen. recursul de nulitate făcut de către acuzata Pulcheria Chritonowa în contra sentinței Tribunalului Cernăuți din 20 Octombrie 1922 Mo. IV 5247—20, prin care a fost

condamnată să sufere pedeapsa de carceră grea prin 5 luni.

S'a ascultat raportul dlui Consil. Dr. C. Chiselită.

S'a ascultat dl Pr. de secție Dr. Silviu Popp.

Deliberând asupra motivelor recurs.

2. Nulitatea prevăzută în § 281 din 4 pr. pen. pentru că prin respingerea cererei acuzatei, ca să fie ascultați martorii Filip Dejen, Chariton Ivanov, Chiril Vasilew, Iacob Iehorew, Agafia Porfirewsi, Elisabeta Nefandowa, spre desculpărea ei, au fost violate principiile esențiale ale procedurii.

2. Nulitatea prevăzută în § 281 din proc. pen. pentru că sentința este în contradicție cu dosarul.

Curtea având în vedere, că propunerea de a asculta martorii numiți în recursul nici n'a fost făcută la ședința de judecată, precum reiese din procesul verbal ședinței, că așa dară nici nu poate fi vorba despre o violare principiilor de procedură și primul motiv de recurs este deci neîntemeiat.

Având în vedere, că expunerile motivelor de recurs nici nu arată în care privință pronunțarea sentinței despre circumstanțele decisive ar fi în contradicție cu sine însuși sau întrucât ar exista contradicție între arăările motivelor sentinței despre conținutul probelor și procesele verbale însăși.

Considerând, că în vocarea nulității prevăzută în § 281 al 5 Pr. Pen. nu este întemeiată și că expunerile recursului nu conțin în această privință altceva decât o încercare inadmisibilă de a combate și a critica aprecierea probelor care nu este supusă unui control al Curții de Casație.

Considerând, că așa fiind recursul, este cu totul neîntemeiat.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii respinge recursul de nulitate făcut de către acuzata Pulcheria Chritonowa contra sentinței Tribunalului Cernăuți din 2 Octombrie 1922 No. IV 5237—20.

Data și citită în Camera de Consiliu la 2 Februarie 1923.

SECȚIUNEA I.

Decizia No. 1008—922. Ardeal Dosar No. 1142—922

S'a luat în cercelare peșitul de reviziune al reclamanților Ioan Müller și consoții contra sentinței Curții de Apel din Timișoara No. 1922. C. I 75—9 adusă în procesul intentat de dânsii contra intimatului Ioan Müller senior, pentru dreptul de coaciziie al mamei decedate și reclamanților.

Pentru reclamanți s'a prezentat dl avocat dr. Geza Abraham. Pentru intimat nu s'a prezentat nimeni. După referatul dlui Consilier T. Radu, s'a dat cuvântul dlui avocat Abraham Geza, care a cerut admiterea cererei.

În acest proces starea faptică e următoarea:

Ioan Müller senior și soția sa născută Sofia Menzer cu contractul de contractul de data 17 Ianuarie 1906, au cumpărat dela banca hipotecară imgară, firmă improcolată din Budapesta 408 jughere catas-irkle și 288 stânjeni pătrați de pământ cu prețul de 163.272 coroane. În contract banca vânzătoare declară că acest complex îl vinde în proporțiune de proprietate de $\frac{3}{4}$ părți lui Ioan Müller și de $\frac{1}{4}$ parte Sofiei Menzer, tot asemenea declară și soții conjugali cumpărători că în aceste proporțiuni, cumpără complexul vândut.

Pe baza contractului de vindere — cumpărare complexul de 408 jugh. cat. și 288 stânjeni pătrați s'a transcris cu drept de proprietate în prot. cart.

fund al comunei Cinceș No. 365 sub B 1 în $\frac{3}{4}$ părți pe numele lui Ioan Müller și sub B 2 în $\frac{1}{4}$ parte pe numele soției lui Ioan Müller născ. Sofia Menzer.

Nu este contestat că în prețul de cumpărare a investit din averea sa separată Ioan Müller 15.600 floreni, iar soția sa Sofia Menzer 4300 floreni.

Mai târziu murind Sofia Menzer, cvota ei de $\frac{1}{4}$ parte din imobil s'a inventariat ca lășământul ei și s'a predat de judecătoria lășământara copiilor soților conjugali cu numele: Ioan Müller junior, Filip Müller, Christian Müller, Iacob Müller, Petru Müller și Adam Müller și aceasta cvotă s'a și transcris în cartea funduală pe numiții.

În 17 Septembrie 1921, dintre copii cinci, cu excepțiunea minorului Adam Müller, — intențază acțiune la tribunalul din Lugoj pe baza că: cumpărând soții conjugali imobilul circumscris mai sus sub durată matrimonialului și a conviețuirii conjugale, această avere trebuie considerată ca coacvisiunea lor, deci acea avere compete soților conjugali în părți egale, prin urmare mamei lor decedată un $\frac{1}{4}$ parte, ei $\frac{3}{4}$ competând reclamanții ca erezi cer în acțiune că tatăl lor, intimatul Ioan Müller senior să fie obligat a le ceda lor și fratelui lor minor Adam Müller cu drept de proprietate și posesiune.

Tribunalul din Lugoj, ca for de prima instanță acceptând punctul de vedere juridic al reclamanților le adjudecă $\frac{1}{4}$ parte din imobil, totodată îl convin că pe reclamanți să restituie intimatului suma 5500 lei (luând un floren egal cu un leu) din motivul că averea cumpărată, formează, coacvisiunea soților conjugali, fiind însă că tatăl reclamanților

a investit averea sa separată de 15.600 flor
iar suma suma lor numai . . . 4.500 flor
total 20.100 flor

aceasta se împarte egal conform coacvisiunii între soți, deci
cade pe unul 10.050 flor
mama reclamanților însă numai 4.500 flor

a solvit, deci are a restitui 5.550 flor

Contra sentinței tribunalului face apel intimatul Ioan Müller senior.

Curtea de Apel din Timișoara strămută sentința tribunalului, respinge acțiunea reclamanților și-i convine în speze.

Punctul de vedere juridic al Curții de Apel e următorul:

Deși intimatul Ioan Müller senior în procesul verbal din 15 Noembrie 1921 înaintea forului prim a recunoscut că imobilul din chestiune l-a câștigat împreună cu soția sa sub durată conviețuirii conjugale, deci acela este coacvisiunea soților conjugali și astfel soției sale îi compete $\frac{3}{4}$ din imobil, declarând, că sub anumite condițiuni este învoit a ceda întreg imobilul reclamanților, totuși în baza acestei declarațiuni, a intimatului Curtea de Apel nu a dat loc acțiunii, pentru că intimatul nu a recunoscut dreptul acțional al reclamanților, ci numai faptul căștigării averei sub urâdla căsătoriei, curând respingerea acțiunii.

Curtea de Apel stabilește, că averea câștigată de către soții conjugali sub durată căsătoriei formează de regulă averea lor coacvisițională, soții conjugali însă au drept a-și regula dreptul lor de coacvisiune cu abatere dela regula generală, ba cu învoire comună pot și exclude pe unul din soți dela coacvisiune și fiindcă soții conjugali deja la cumpărarea

imobilului au convenit prin contractul de vindere-cumpărare, că soției mamei reclamanților să-i competă numai $\frac{1}{4}$ parte din imobil acțiunea reclamanților nu e fondată, cu atât mai puțin, căci averea câștigată de unul din soți din averea sa separată, nici nu poate fi calificată de avere coacvișională.

Contra sentinței Curții de Apel reclamanți înaintează plînsiune de reviziune în care se plîng că:

1. Curtea de Apel eronat a stabilit ca stare faptică că cumpărătorii deja în documentul de vindere cumpărare au convenit asupra proporțiunii de proprietate pentru înțilimat în $\frac{1}{4}$ iar pentru soția lui $\frac{1}{4}$ parte, pentrucă:

a) în contractul de cumpărare soții conjugali nu regulează relașiunile lor de avere între sine, ci numai aceea declară, că diu imobilul din chestiune cumpără Ioan Müller $\frac{3}{4}$ iar, Soția Müller $\frac{1}{4}$ parte.

b) contractul de cumpărare e document privat prin urmare în astfel de document în sensul §-lui 22 punctul a) al articolului de lege VII anul 1886 soții conjugali nici nu pot disguno valid asupra averilor lor între sine, căci pentru validitatea convenșiunii este necesar document făcut înaintea notarului public, prin urmare dispozișiunea din contract referitoare la cvola de $\frac{3}{4}$ și $\frac{1}{4}$ parte este invalidă.

2. Curtea de Apel a violat regula de drept material când a declarat, că părinșiii reclamanților au convenit în privinșa regularii pretenșiunilor lor de coachiziție: asemenea a violat Curtea de Apel regulă de drept material și prin aceea enunșiiașiune, că averea câștigată de unul din soții conjugali diu averea sa separată nu se poate califica de avere coachizișiională; pentrucă:

Norma de drept material e aceea, că toată averea câștigată de soții conjugali, sub convieșiunea conjugală: este avere coachizișiională, din care fiecărui soți îi compete jumătate, fără considerare la transcrierea averei în cartea funduală și pentrucă conform legii sus citate convenșiunea făcută între soții conjugali referitor la regularia relașiunilor lor de avere numai așa e validă, dacă s'a cuprins în document public, în fine pentrucă și averea câștigată de unul din soți din averea sa separată sub durata convieșiunii încă e coachizișiie însărcinată cu valoarea averei separate.

3. A călcat Curtea de Apel normă de drept și prin aceea că n'a luat în considerare recunoașterea intimatului referitoare la imobilul din chestiune, prin care s'a învoit a preda imobilul reclamanților.

Toate aceste plăgeri ale reclamanților sunt nebrazate, pentrucă:

După practica judiciara de avere coachizișiională a soșilor conjugali coachizișitori se consideră aceea avere, sau valoare a totalei averei rămase la desfacerea matriimoniului, care se prezintă ca surplus de avere sau valoare după detragerea tuturor averilor separate ale ambilor soți și a tuturor sarcinilor comune.

Pe lângă această normă generală și aceea e regulă generală de drept, că soții conjugali în contractul de vindere-cumpărare legat cu vânzătorul, pot valid dispune, că averea cumpărată în ce cvolă să se transcrie pe dânsii în cartea funduală,

În cazul prezent nu se poate aplica dispozișiunea §-lui 22 punctul a) al articolului de lege VII din anul 1886 din motivul, că această dispozișiune se referă numai la cazul, când soții conjugali ca atari

în sine își regulează raportul lor de avere, nu și în cazul când ei în comun cumpără o avere dela vânzător; este evident aceasta și din împrejurarea, că în contractul de vindere cumpărare soții conjugali nu între sine încheia contract, ci ei ca una parte contractantă stau față de vânzător care cu învoirea comună vinde averea sa soșilor conjugali în cvote anumite; prin urmare în cazul prezent nu a fost nevoie a se face contractul în document public, cu atât mai puțin, căci dacă s'ar aplica dispozișiunea din punctul a) de mai sus, tot contractul de vindere-cumpărare ar fi a se considera nul.

În cazul prezent nu se poate aplica nici regula aceea, că averea câștigată din averea separată a unui soț conjugal, cu detragerea valorii separate, încă în coacvișiie din motivul, că soții conjugal; în contractul de vindere cumpărare au împărșit averea câștigată între dânsii în mod valid; prin urmare deși eronat a enunșat Curtea de Apel că averea câștigată de unul din soți din averea lui privată nu se poate califica de avere coacvișiională, această enunșiiașiune față de convenșiia din contract nu are nici o importanșă.

În fine nu corespunde stărei faptice aceea aserșiune a reclamanților, că intimatul a recunoscut dreptul soției sale la jumătate din avere și că toată averea sa înoii a o preda reclamanților, căci după starea faptică stabilită, intimatul numai principiul dreptului coacvișiional l-a recunoscut și nu și dreptul de pretenșiune al reclamanților.

Din aceste motive în numele legii. Înalta Curte nu admite cererea de reviziune a reclamanților contra sentinței Curții de Apel din Timișoara. Nr. 1922 C. I. 75-9.

Data și citită în sedinșa publică azi la 10 Oct. 1922

Decizia No. 1115—922 Bucovina Dosar No. 1741—922

În procesul reclamantei Kifka Reichenberg din Rădăuși reprezentată prin Dr. Hass din Suceava, în contra părătului Carol Arber din Rădăuși reprezentat prin adyocatul Dr. Menczer din Rădăuși pentru denunșarea locuinței.

S'a luat în cercetare reviziunea părătului în contra deciziunii tribunalului Suceava ce instanșa de apel din 28 Aprilie 1922 Bc. VI. 113—7—22 prin care schimbându-se sentinșa judecătoreci Rădăuși din 26/I. 1922 C. XI. 14/4—22 s'a menșinut în vigoare denunșarea judiciară K. 4—22.

După referatul Dlui. Consilier Dr. E. Mandicevschi.

Curtea deliberând, asupra unicului motiv de reviziune învoat conform §-lui 503 cifra 4 proc. civ. greșită fiind aplicarea legii în dispozișiunea art. 22 din legea pentru înfiinșarea oficiilor de închiriere Mon. Ofr. No. 111 cum și a art. 64 de din regulamentul la aceea lege când instanșa de Apel a declarat ca desfiinșată ordonanșa min. din 26/X 1918 No. 381 în vigoare în Bucovina și în consecinșa a menșinut denunșarea judiciare privitoare la locuința părătului în vigoare.

Considerând, că regulamentul legii pentru înfiinșarea oficiilor de închiriere publicat Mon. Ofr. No. 120/21, deși conșine în art. 64 al 2 norma, că în Bucovina dispozișiunile legilor și ordonanșelor streine relative la locuințe și chirii, cari au fost menșinute în vigoare, se abroagă, totuși această dispozișiune, fiind regulamentul întreg docorât de Ministerul de Interne în baza autorizașiunii ce o primire prin dispozișiunea art. 21 din legea pentru înfiinșarea

oficiilor de închiriere nu se poate alt, el înțelege decât ca făcută în limitele acelei autorizațiuni, deci în limitele art. 22 din legea p. inf. of. de închiriere, care dispune abrogarea numai acelor dispozițiuni din legile și regulamentele anterioare, cari sunt contrarii dispozițiunilor legii pentru inf. of. de închiriere, ceea ce și natural, căci ordonanța din 26/X 1918 No. 381 f. C. i, publicată fiind cu putere de lege, și menținută în vigoare în Bucovina prin decretul fundamental din 18 Decembrie 1918 No. 3745 nu poate fi scoasă din vigoare prin un regulament ministerial, care deși-i publicat în Monitorul Oficial totuși nu are putere de lege neîmplinind condițiunile constituționale pentru constituirea unei legi, dară considerând, că legea ulterioară privitoare la prelungirea contractelor de închiriere din 13 Aprilie 1922. Mon. Of. No. 11 care a prelungit contractele de închiriere în folosul și ocrotirea chiriașilor s'a dat și s'a publicat și pentru Bucovina numai decât trebuie a deduce că chiar legiuitorul, dând această lege și pentru Bucovina n'a dat dispozițiunei al 2 art. 64 al regulamentului la legea pentru inf. of. de înch. alt înțeles decât cel desvoltat mai sus, căci altfel s'ar fi fost pierdut continuitatea dispozițiunilor legale privitoare la ocrotirea chiriașilor în Bucovina și nefiind aceasta cu greu s'ar fi putut justifica reluarea de măsuri ivite din urmările sociale ale războiului, adică cu privire la ocrotirea chiriașilor mai înainte au fost socotite ca neexistente.

Considerând, că așa fiind dispozițiunea art. 64 al. 2 din regulamentul la legea pentru inf. of. de înch. legile și ordonanțele privitoare la ocrotirea chiriașilor în țările alipite nu s'a desființat decât numai în limitele dispozițiunei art. 22 din legea pentru înființarea of. de înch. Mon. Of. No. 111—21, adică numai întrucât de sunt contrarii dispozițiunilor acelei legi și, că deci părerea juridică pe care instanța de apel a întemeiat deciziunea sa e neexactă și nu se poate admite, neprivind dispozițiunile legii pentru inf. of. de înch. materia dispozițiunei art. 7 din ord. min. din 26—X. 1918 No. 381, pe care se bizue pârâțul în combaterea denunțării făcută de reclamantă.

Având însă în vedere dispozițiunea art. 4 din legea pentru prelungirea contractelor de închiriere din 13 Aprilie 1922 Mon. Of. 11, care declară toate dispozițiunile acelei legi ca de ordine publică cum și dispozițiunea aliniatului ultim din art. 2 al aceleiași legi, conform careia hotărârile judecătorești rămase definitive neexecutate și având de obiect evacuarea chiriașilor sunt declarate ca fără efect în ce privește evacuarea, de unde urmează, că asupra denunțării făcute în contra dispozițiunilor acelei legi, chiar dacă denunțarea s'ar fi făcut înainte de promulgarea legii, nu se mai poate admite evacuarea chiriașului scutit de lege.

Considerând, că pășind dela exacta interpretare a legii din 13/IV. 1922 Mon. Of. No. 11 în cazul de față unde deși sentința instanței întâi a fost dată încă în 26/II. 1922 deci sub regimul legii vechi, totuși intrând în vigoare legea menționată din 13/IV. 1922 Mon. Of. 11 fiind dispozițiunile ei de ordine publică, instanța de apel avea din oficiu s'o aplice și aplicând-o conform dispozițiunilor ei în art. 1 și 2 al ultim, nu putea decât să confirme sentința primei instanțe, fără considerare la motivele apelului care asemenea n'a ținut seamă de acea lege.

Considerând că așa fiind reviziunea pe motivul

din §-ul 503 cifra 4, e întemeiată și este a se admite, iar în ce privește cheltuielile de judecată a se hotărâ conform §§-ilor 41 și 50 din proc. civ. luând în seamă, că pârâțul cheltuieli în instanța de apel n'a cerut.

Pentru aceste motive

Curtea decide

În numele legii,

Reviziunea se admite și schimbându-se deciziunea atacată a instanței de apel se restabilește sentința instanței întâi, reclamanta se obligă a plăși pârâțului în 14 zile sub rigoarea execuțiunei 216 (două sute șase spre zece) lei cheltuieli de judecată în instanța a treia.

Data și citită în ședință publică azi la 18 Octombrie 1922.

SECȚIUNEA III.

Decizia Noi 1489—922. Ardeal Dosar No. 1045—921.

S'a luat în cercetare recursul făcut de Friederic Caspari în contra hotărârei No. 423/919 a Comisiunei de reclamare din Mediaș.

În lipsa părților, care conform legii, nu s'au citat.

S'a ascultat raportul făcut în cauză de Dl. Consilier Dr. El. Balaș.

Curtea Deliberând,

Asupra recursului:

Având în vedere că raportul financiar a propus că averea recurentului să fie stabilită în sumă de 1,073.091 Coroane, și că această propunere a menținut-o și cu prilejul dezbaterii fiind față și contribuabilul;

Având în vedere că, pentru atari cazuri, punctul 5 al §-lui 76 din ordonanța No. 127.000—1916 prescrie în mod obligator, ca raportul financiar să ceară și comisiunea de reclamare să ordone ascultarea părerii „Comisiunei alcătuită pentru stabilirea valorilor“ înaintea facerii impunerii;

Având în vedere că, dispozițiunea aceasta obligatoare în speță nu s'a îndeplinit și deci hotărârea atacată este dată fără bază legală.

Pentru aceste motive

Curtea, în numele legii

Admite recursul casează din oficiu hotărârea de sub No. 423—1919 a Comisiunei de reclamare din Mediaș dată în contra lui Frederic Caspari, și îndrumă Administrația Financiară din Sighișoara că, — ținând în seama dispozițiunile art. 70—77 ale „legii asupra contribuțiunilor directe“ (în vigoare în urma „Legii pentru așezarea contribuțiunilor directe etc“, Msn. of. Nr. 29 din 12 Mai 1922), — să dispune dezbateră și judecarea pricinei din nou înaintea instanței prime competente („Comisiunea de impunere“) cu obligațiunea pentru ea de a se conform a acestei decizii.

Data în Camera de Consiliu azi 30 Octombrie 1922.

Decizia No. 1578—922 Ardeal Dosar No. 1179—921

S'a luat în cercetare recursul făcut de Alexandru Rozsa și soția sa în contra hotărârei No. 3062—1917 III a Direcțiunei Financiare Cluj.

În lipsa părților care, conform legii nu s'au citat.

S'a ascultat raportul făcut în cauză de Dl. Consilier or. C. Crăciunescu.

Văzând că termenul s'a afișat conform legii.

Curtea deliberând. Asupra motivelor de recurs;

Cere ertarea taxei, deoarece recurenții vânzând mobilul lor lui Daniel Handler, acesta nu a putut plăti prețul, dar a ruinat zidurile și atunci recurenții în procesuând pe Handler, pentru prețul contractual acesta prin contractul taxat le-a restituit imobilul, cauzându-le mari daune, ei nu au predat complect imobilul lui Handler, deci nu sunt proprietari noi.

Curtea, considerând că imobilul a fost înscris în cartea funduară pe cumpărătorul D. Handler, că acesta ruinând după afirmațiunea recurenților casele, a fost deci și în posesiunea imobilului cumpărat, ca apoi prin contractul taxat recurenții au redobândit proprietatea imobilului trecut asupra lui Handler, că astfel fiind este greșită deciziunea instanței de Apel când cu aplicarea titlului 16 lit. a. punct. B a normativului de taxe a stabilit taxa după acest contract deoarece la mijloc este o vânzare.

Asfel fiind Curtea urmează să caseze din oficiu hotărârea No. 3062—1917/III/a a Direcției Financiare Cluj și îndrumă această direcție ca conformându-se celor sus invocate să decieă din nou.

Pentru aceste motive. Curtea în numele legii.

Cazează din oficiu hotărârea No. 3062/1917/III/a Direcția Financiară Cluj și îndrumă acea Direcțiune ca conformându-se celor mai sus invocate să decidă din nou.

Dat și celit în Camera de Consiliu astăzi 7 Noembrie 1922.

Decizia No. 1579—922. Ardeal. Dosar No. 168—921.

S'a luat în cercetare recursul făcut de raportorul financiar și a dlui Iuliu Karolyi în contra hotărârilor No. 276 și 276—a din anul 1918 a Comisiunei de reclamare pentru impozitele asupra averii și veniturilor din Arad—Radna—Pecica și Chișinău.

În lipsa părților care conform legii nu s'au citat.

S'a ascultat raportul făcut în cauză de dl consilier Dr. C. Crăciunescu.

Văzând, că termenul s'a afișat conform legii.

Deliberând asupra motivelor recursurilor înaintate de Iuliu Karolyi:

Că recurentul nu a fost citat la desbaterea pentru conscrierea averii sale deși valoarea averii sale trece peste un milion coroane, că deci s'au violat normele paragrafului 57 a ordonanței de executare No. 127000—916, a Ministerului de Finanțe ungar.

Că hotărârile atacate nu sunt motivate în mod legal întrucât din acele motive nu se evidențiază ce anume calculare detaliată — servește de bază la stabilirea veniturilor brute, a sarcinilor și reducerilor și în fine a venitului global precum și a preșului singuraticilor obiecte care formează averea sa, cere deci casarea hotărârilor și ordoearea desbateri din nou a impozitelor.

Curtea considerând că din dosar și chiar raportul Nr. 31769 din 18 Martie 1922, a Administrațiunei financiare Arad rezultă că deși prețul averii recurentului trece peste 100.000 coroane, și deși declarațiunea recurentului nu a fost acceptată în total ci numai în parte, totuși recurentul în contra dispozițiunilor categorice a paragrafului 57 sus invocat nu a fost citat la desbaterea arată prealabilă, că deci prin

aceasta omitere s'a violat o dispozițiune imperativă a ordonanței, în de favorul recurentului.

Considerând apoi că motivele hotărârilor atacate nu evidențiază detaliat și cu așa fel modalitatea după care comisiunea de reclamare a stabilit prețul averii, veniturile, reducerile, nici motivele care au determinat-o de a primi unele date din conscrierea veniturilor și din declarațiunea recurentului și de a nu accepta pe celelalte și.

Considerând că din cauzele acum invocate nici recursul părții impozitate nici cel al raportului financiar nu poate fi luat sub deliberare, neputându-se controla că oare stabilizile hotărârilor atacate sunt bune s'au nu și că motivele invocate în recursul ambelor părți sunt fondate s'au nu.

Asfel fiind pentru aceste motive Curtea în numele legii. Admite ambele recursuri. Casează hotărârile Nr. 278 și 278-a din anul 1918 a Comisiunei de reclamare pentru impozitele asupra averii și veniturilor din Arad, Radna, Pecica și Chișinău.

Remite dosarul Administrației Financiare Arad spre al preda Comisiunei de impunere pentru deliberare și hotărârei fiind în seaină art. 70—76 din legea asupra contrib. directe în vigoare în urma legii de asezare a contrib. directe.

Dată și citată în Camera de Consiliu azi 7 Noembrie 1922.

Decizia No. 1583—922. Ardeal. Dosar No. 2676—922

S'a luat în cercetare recursul făcut de Composesatul urbarial al Comunei Cavna (jud. Arad), contra hotărârei No. 186—921 C. A. a Comisiunei Administrative a Judefului Arad.

În lipsa părților care conform legii nu s'au citat.

S'a ascultat raportul făcut de Dl. Consilier Dr. El. Balaș.

Văzând că termenul s'a afișat conform legii.

Curtea deliberând asupra recursului.

Având în vedere că, substratul pricinii în speță este predarea lemnelor cuventte preotului Greco-Oriental din Cavna pe care le prelinde preotul din cantitatea de lemne care au fost exploafate în deșursul anilor 1917—1951 de pe locurile de pășune comune ale composesoratului urbarial al comunei Cavne, care exploatare era admisă în interesul de a înlesni creșterea de iarbă prin stârpirea arborilor și crângurilor care au crescut pe pășune;

Având în vedere deci, că speță nu este vorba ee exploatarea unel păduri s'au a unui teren neroditor destinat pentru împădurire, că prin urmare exploatarea nu poate fi supusă dispozițiunilor cuprinse în „legea asupra pădurilor“ (XIX din 1898);

Având în vedere că, din contra este vorba despre distrugerea arborilor și crângurilor, care au crescut pe o pășună comune a unui composesorat urbarial, distrugere ce trebuie făcută în scopul de a libera terenul pășunii de acești arbori și crânguri care împedică creșterea ierbeii, și că astfel această stârpire s'au exploatare cade sub dispozițiunile legii asupra pășunelor comune neimpărțite „legea X“ din din 1913, (vezi și p. 7 al paragrafului 49).

Având în vedere deci că conform paragr. 63 al legii X din 1913, examinarea hotărârei dată în a doua instanță de Comisiunea Administrativă a Jude-

lului intră în căderea Ministerului de Agricultură, nu însă acestei Inalte Curți;

Pentru aceste motive, Curtea, în numele legii.

Declină competența și trimite dosarul Ministerului de Agricultură și al Domeniilor Directoratului General din Cluj spre judecarea recursului;

Data în Camera de Consiliu astăzi 7 Noembrie 1922.

Decizie 1702—922 Ardeal Dosar No. 736—921

S'a luat în cercetare recursul făcut de Izsó Bleler, în contra hotărârei No. 12/920. a Comisiunii Administrative a orașului Oradea-Mare.

În lipsa părților care conform legii nu s'au citat.

S'a ascultat raportul făcut de Dl. Consilier Dr. El. Balaș.

Văzând că termenul s'a afișat coniform legii.

Curtea deliberând.

Văzând că obiectul primirii este un ordin oficial, dat pe baza dispozițiilor cuprinse în capitolul XX. din „Statutul asupra clădirii“ al orașului Oradea-Mare, ordin, prin care s'a ordonat demolirea unei case ruinate a recurentului.

Văzând că, potrivit paragr. 313 al aceluiaș Statut cercetarea în a treia instanță a afacerii din speță intră în căderea Ministerului de Interne.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii.

Declină competența și trimite dosarul Ministerului de Interne spre a decide asupra recursului.

Data în Camera de Consiliu astăzi 22 Noembrie 1922.

Decizia No. 1769—921. Ardeal Dosar No. 125—922.

S'a luat în cercetare recursul făcut de subprefectul județului Sălmar în numele funcționarilor publici în contra ordinului No. 26.179—921 al Ministerului de Interne Direcția Generală din Cluj și ordinului 17.404—1921 al Subsecretariatului de Stat de pe lângă Ministerul de Interne.

În lipsa părților care conform legii nu s'au citat.

S'a ascultat raportul făcut în cauză de Dl. consilier Dr. Balaș.

Curtea,

Deliberând.

Asupra recursului cari s'a făcut în contra ordinului No. 20.176—1921 al Ministerului de Interne. Directoratul General din Cluj și în contra ordinului No. 17.404—1921 al Subsecretariatului de Stat de pe lângă Ministerul de Interne, prin care recurs se cere ca, eu anularea ordinelor citate, să fie obligat Ministerul Internelor, să ordonanțeze diferența de salar funcționarilor și personalului auxiliar al Județului Sălmar, ce ar proveni din regularea salariilor, începând cu 1 Aprilie 1921.

Curtea.

Văzând că, ordonanța fundamentală de sub No. 15789 din 9 Decembrie 1921 aprobată de Consiliu de Miniștri, a stabilit retribuțiunile hotărâte prin la pentru funcționari dependenți de Ministerul de Interne din Ardeal, Banat și părțile ungurene expres „cu începere de la 1 Decembrie 1921“.

Văzând că prin urmare ordinele atacate cu recurs au dispus în conformitate cu această ordonanță fundamentală, refuzând aceea cerere ca diferența de salar să fie ordonanțată pentru funcționari amintiți și pentru intervalul dela 1 Aprilie până la 1 Decembrie 1921.

Văzând deci că recursul este contrar dispozițiunii legale cuprinsă în ordonanța de bază, mai sus citată, și că ca atare fiind neîntemeiat, urmează să fie respins.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii respinge recursul:

Data în Camera de Consiliu astăzi 28 Noembrie 1922.

INFORMAȚIUNI

A apărut volumul V din *Colecțiunea de legi, Decrete legi, regulamente, Decrete, jurnale ale Cons. de Miniștri și deciziuni ministeriale* (1 Aprilie 1921—31 Martie 1922), publicate sub îngrijirea Ministerului de Justiție și după însărcinarea specială de către D-l D. P. Ispasiu, director general al serviciului judiciar din Ministerul de Justiție. Doritorii de a și procura volumul se pot adresa *Ministerului de Justiție București*, Direcției gen. a Complabilității. Prețul unui exemplar 200 lei.

Luni, 1 Septembrie 1924 au început cursurile de pregătire pentru examenele de conducători de Carte Funduare care se țin timp 6 săptămâni la sediul Curții de Apel Cluj. La aceste cursuri se predau următoarele materii de către d-ni conferențieri numiți de către Curtea de Apel:

1. Conducerea și Adnotarea Cărților Funduare, dl. J. Anca, judecător trib. Cluj.
2. Transformarea Cărților Funduare, dl. Iosif Balint, preș. de senat trib. Cluj.
3. Inducerea în C. F. și pregătirea hârților, dl. G. Horea, Conduc. Cart. Funduare Jud. ocol Gherla.
4. Noțiuni de procedura civilă, dl. L. Kerner, Consilier la Curtea de Apel Cluj.
5. Limba română și corespondența oficială română, dl. V. M. Dimitriu, Consilier la Curtea de Apel Cluj.

Traduceri în limba engleză

Am onoare a aduce la cunoștință că în funcțiunea de translator examinat conform decretului Nr. 827—3 publicat în „Buletinul Justiției“ Nr. 95 din 24 Iulie 1924 iau asupra mea traducerea dosarilor judiciare contracte etc. din limba română în limba engleză ori vice-versa și iau asupra mea cu valoare de drept legalizarea astor fel de traduceri. Pentru fiecare linie tradusă (lungime 17 cm.) se vor socoti Lei 5.—, iar pentru o linie mai mică Lei 2.50. Taxa de legalizare Lei 80.—. Iau asupra mea și traduceri în limba franceză fără drept de legalizare. Rog a trimite dosarele din provincie recomandate direct la adresa mea cari apoi se vor înapoia în aceeași mod rambursând cheltuielile de traducere.

Max Müller

translator oficial de limbă engleză
Biroul în edificiul Administrației
financiare Sighișoara, județ
Târnava-Mare.

Comentariul Codului civil Austriac

(Urmare)

c) Persoana sau persoanele din sânul consiliului cri vor reprezenta instituția, în toate actele vieții sale juridice, dar acest drept nu este special rezervat prin statute direcțiunii;

d) Modul cum se va completa locurile devenite vacante în sânul consiliului până la înmormântarea generală. (Lege art. 35).

Art. 34. — Direcția persoanei juridice va putea fi încredințată uneia sau mai multor persoane, cri vor lucra în conformitate cu dispozițiile statutare, sau în lipsa acestora pe baza hotărârii genérale. (Lege art. 35).

Art. 35. — Organele de control vor funcționa numai pe baza dispozițiilor statutare sau a actelor cari organizează funcționarea fundației, autoritatea ei nefiind subordonată decât adunării generale, sau altor organe superioare anume specificate în aceste acte. (Lege art. 35).

Art. 36. — Când vreunul din organele de administrație și de control ale asociației nu pot funcționa din cauza absenței, vacanței, boalei sau oricărei alte cauze de împiedecare a vreunuia din membrii lor și când statutele nu dispun în consecință, locurile se vor completa de președintele tribunalului dela sediul asociației, din oficiu sau la cererea celor interesați, dând delegațiune provizorie în condițiile statutelor, actului constitutiv și legii asociațiilor ce personal va crede că ar putea răspunde mai bine acestor chemări și cari vor funcționa până la convocarea adunării generale în condițiile stabilite, de statute și lege. Art. 46).

Art. 37. — Când organele de administrație și de control ale fundațiilor n'a fost determinate prin actul de constituire sau când ele nu mai pot fi completate din orice cauză, atunci numirea lor se va face de Curtea de apel la cererea ministerului public, a ministerului competent sau la stăruința uneia din părțile interesate. (Lege art. 74).

Art. 38. — Când organizarea fundației

se constată insuficientă pentru a asigura conservarea bunurilor sau realizarea scopului urmărit, ea să poate modifica prin deciziunea Curții de apel.

Deciziunea Curții se va da pe baza cererii organelor de administrație a fundației sau a ministerului competent, după ce se va fi luat și avizul comisiunii superioare a persoanelor Juridice.

Deciziunea Curții de apel va stabili și bazele noiei organizări cari vor servi tie la modificare regulamentul de organizare și funcționare a fundației, fie la întocmirea unui nou regulament.

Regulamentul se modifică sau se înlocuiește de organele de direcție și administrație ale fundației, se aprobă de ministerul care reprezintă interesele generale servite de fundații și se transcrie în extras în registrul de persoane juridice, îndeplinindu-se formalitățile prevăzute de regulamentul de față.

Atât organele de direcție și de administrație cât și ministerul și autoritatea judecătorească vor în totdeauna dispozițiilor nelamurite din actul de fundație interpretarea care poate asigura scopul fundației.

După aceeaș procedură, Curtea de apel luând și avizul comisiunii superioare a persoanelor juridice, va putea modifica scopul fundației în parte realizabil, atunci când se constată că el nu mai are caracterul lui primitiv și fundațiunea nu mai corespunde nevoilor sociale și intențiilor ce fondatorul ar manifesta în mod normal dacă i-ar sta în putință.

La modificarea sau întocmirea regulamentului fundației, se va avea în vedere dispozițiile din prezentul regulament privitoare la organizarea și funcționarea persoanelor juridice. (Lege art. 78 și 79).

Art. 39. — Dacă patrimoniul fundației nu este euficient sau dacă din orice alte cauze fundațiunea nu poate fi astfel organizată

încâl să asigure realizarea scopului pentru care a fost creată, Curtea de apel, cu avizul comisiunii superioare a persoanelor juridice nu poate dispune dacă actul de fundațiune nu se opune, ca patrimoniul ei să fie trecut la o altă fundațiune de drept privat din țară sau instituție de drept public, având acelaș scop sau un scop cât mai asemănător posibil.

Se vor respecta pe cât posibil dispozițiunile fondatorului conciliabile cu noua situație.

Hotărîrea Curții se va da pe baza cererii, ie a organelor de direcție sau administrație ale fundației, fie a ministerului sub controlul căruia cade fundațiunea.

În asemenea cazuri se va face și radieră din registrul persoanelor juridice a fundațiunii dizolvate prin deciziunea Curții de apel. (Lege art. 76).

Art. 40. — Asociația în afară de organele de administrație și de control prevăzute la art. 73 din lege, va avea ca organ superior o adunare generală formată din asociații cari întrunesc condițiunile prevăzute de statute.

Toți Asociații au drept de vot egal. (Lege art. 36 și 39).

Art. 41. — Statutele vor stabili:

1. Data șinerii adunării generale ordinare;
2. Cazurile când se poate convoca adunarea generală extraordinară;
3. Formalitățile convocării și organele în drept a le convoca.

Când statutele nu dispun, convocarea se vace de direcția sau consiliul de administrație, din oficiu sau după cererea scrisă sau motivată a cel puțin o cincime din numărul asociațiilor, deasemenea se va putea face de tribunal în cazurile prevăzute la art. 37 din lege.

Convocarea va trebui să cuprindă ziua, ora și locul unde urmează a se ține adunarea, precum și ordinea de zi; în afară de cazurile urgente, constatate de direcție, convocarea va fi comunicată cu cel puțin 3 zile libere tuturor părților interesate;

4. Modul constituirii biuroulul adunării;

5. Numărul de membri ce trebuie să fie prezenți la prima și a doua convocare pentru ca adunările să fie considerate valabil constituite, cât și majoritățile cu cari se pot lua hotărîrile.

Dacă statutele nu dispun, ședințele adu-

nării nu vor putea fi considerate ca valabil constituite decât dacă la invitațiile făcute au răpus on număr de membri cari după prima convocare să reprezinte majoritatea absolută din totalul asociațiilor.

În caz contrar, adunarea se amână pentru o altă dată stabilită mai înainte prin ordinea de zi a primei convocări când adunarea va putea avea loc cu ori cari va fi numărul asociațiilor prezenți.

Hotărîrile adunărilor generale se iau cu majoritatea absolută a membrilor prezenți în afară de cazurile mai jos specificate:

a) Excluderea asociațiilor, când hotărîrea se va lua cu majoritatea 2/3 din numărul membrilor prezenți;

b) Deciziunile privitoare a dizolvarea asociațiunii sau la schimbarea scopului social se iau cu majoritate de 2/3 din numărul total al asociațiilor prezenți și absenți.

6. Modul de votare.

7. Atribuțiunile adunări generale. Lege, (art. 36, 39 și 49).

Art. 42. — Cad în competența adunării generale toate actele cari nu sunt rezervate în mod special prin statute organelor de administrație și de control.

În mod special însă rămân adunării generale următoarele atribuțiuni.

1. Verificarea și aprobarea bilanșului și a contului de gestiune.

2. Descărcarea de gestiune a consiliului de administrație.

3. Stabilirea prestațiilor și a colizațiunilor la cari vor fi supuși asociații.

4. Alegerea și revocarea organelor de de administrație și de control.

5. Aprobarea și modificarea bugetului. (Lege, art. 38.)

Art. 43. — Statutele vor stabili cărui organ al asociației îi aparține dreptul de a hotărî întemeierea de noi filiale, deasemenea asupra modului de lounționare al acestor filiale și raporturile dintre filiale și centrala lor. (Lege, art. 34.)

Art. 44. — Statutele asociației sau actele cari dispun organizarea fundațiilor vor determina data încheierii anului financiar, când se vor întocmi bilanșul și contul de gestiune (veniturile și cheltuelie).

Ștefan Lăday

(Va urma)